

**Specializirana bienalna
filatelistična razstava eksponatov ožjih tem
z mednarodno udeležbo**

Dvanajsto Okno Kranj 2026



**Katalog
/ Catalogue**



Kranj, 3. - 12. 9. 2026



Specialized biennial
narrow-theme philatelic exhibition
with international participation
DvanajstoOkno Kranj 2026

Vsebina / Content

Igor Pirc:	
DvanajstoOkno Kranj 2026 – tradicionalna regionalna razstava eksponatov ožjih tem / DvanajstoOkno Kranj 2026 – a Traditional Regional Exhibition of Narrow Theme Exhibits	3
Jana Babšek:	
Dragi razstavljalci in obiskovalci / Dear exhibitors and visitors	5
Izvleček iz Pravilnika razstave DvanajstoOkno Kranj 2026	6
Extract from the Special Regulations of the Exhibition DvanajstoOkno Kranj 2026	7
Sodniška žirija / Jury	8
Velika nagrada / Grand Prix	8
Eksponati po razstavnih razredih / Exhibits by Class	9
Sodelujoče države / Participating Countries	12
Program razstave DvanajstoOkno Kranj 2026	13
Programme of DvanajstoOkno Kranj 2026 Exhibition	14
Veselko Guštin:	
Kaj mi pripovedujejo pisemske ovojnice? / What Do Envelopes Tell Me?	15
Jelena Justin:	
Muzej smo ljudje / Museums Are People	21
Priložnostna razglednična dopisnica / Commemorative View Card	34
Priložnostni poštni žig razstave / Special Cancellation of the Exhibition	35

Slika na naslovnici / Cover Photo

Dvojezična (nemško-slovenska) službena dopisnica, ki jo je Ljudska šola v Predosljah 7. oktobra 1905 poslala Slavnemu šolskemu vodstvu v Šmartnem. Lastnik: Igor Pirc

A bilingual (German-Slovenian) official postal card sent to the Distinguished school leadership in Šmartno by the Primary school in Predoslje on October 7, 1905. Owner: Igor Pirc

**DvanajstoOkno
Kranj 2026 –
tradicionalna
regionalna
razstava
eksponatov
ožjih tem**



**DvanajstoOkno
Kranj 2026 –
a Traditional
Regional
Exhibition of
Narrow Theme
Exhibits**

Število dvanajst ima posebno mesto v človeški zgodovini. Je število, s katerim merimo čas, urejamo leto in že stoletja označujemo polno mero – ducat. Zato ni nepomembno, da danes odpiramo prav dvanajsto dvoletno filatelistično razstavo z mednarodno udeležbo.

Ta ducat razstav ni le statistični podatek, ampak dokaz vztrajnosti, sodelovanja in ljubezni do filatelije. Vsaka razstava je bila ena znamka v zgodbi naše zveze FZS, današnja pa zaokroža prvi ducat – lepo celoto, na kateri lahko z zadovoljstvom gradimo naprej.

Če ostanem še malo pri številkah; na vsaki od teh dvanajstih razstav je sodelovalo povprečno okoli 50 razstavljalcev in na vseh skupaj razstavilo preko šeststo eksponatov. Krog udeležencev je primarno iz okolja Delovne skupnosti Alpe Jadran Filatelija in nekdanje skupne države, vendar je seznam sodelujočih držav širši: Avstrija, Madžarska, Nemčija, Italija, Hrvaška, Bosna in Hercegovina, Srbija, Makedonija, pa tudi Izrael, Grčija, Alžirija, Belgija, Romunija, Rusija in seveda Slovenija.

Veseli smo, da mnogim razstavljalcem pomagamo pri osebnem razvoju, izobrazili smo tudi dva nacionalna

The number twelve holds a special place in human history. It is the number with which we measure time, organize the year, and for centuries have denoted the full measure – a dozen. Therefore, it is not insignificant that we are opening the twelfth specialised biennial philatelic exhibition with international participation.

This dozen exhibitions are not just statistical data, but proof of perseverance, cooperation, and love for philately. Each exhibition was one milestone in the story of the Slovenian Philatelic Association, and today's one rounds off the first dozen – a beautiful set we can build on with satisfaction.

Let me continue with numbers. Each of these twelve exhibitions had an average of around 50 exhibitors and in all twelve over six hundred exhibits have been displayed. The circle of participants comes primarily from the environment of the Alps Adriatic Philately Working Community and the states of former Yugoslavia, but the list of participating countries is wider: Austria, Hungary, Germany, Italy, Croatia, Bosnia and Herzegovina, Serbia, Macedonia, as well as Israel, Greece, Algeria, Belgium, Romania, Russia and of course Slovenia.

We are happy to help many exhibitors with their personal development, we

sodnika iz gostujočih držav, in kar nam je v največjo čast, da je razstavljaivec, ki je prvič v življenju razstavljal na TretjemOknu leta 2007 v Kranju, lani na svetovni razstavi v Seoulu v Južni Koreji, za en kasnejši eksponat v osmih vitrinah, prejel veliko zlato medaljo!

Hvala za sodelovanje Gorenjskemu muzeju, brez katerega te odlične predstave ne bi bilo!

Vsi ste že sedaj vabljeni, da sodelujete na TrinajstemOknu septembra 2028 v Kranju!

Igor Pirc
za pripravljalni odbor razstave

trained two national judges from visiting countries, but our greatest honor is the following. An exhibitor who exhibited for the first time in his life at TretjeOkno in 2007, received fifteen years later at the World Exhibition in Seoul, South Korea, a large gold medal for one of his later exhibits in eight frames!

We thank in particular to Museum of Gorenjska for the fruitful cooperation, without which this excellent show would not have been possible!

Everyone is now invited to participate in TrinajstoOkno exhibition in September 2028 in Kranj!

Igor Pirc
Organising committee

Translated by Igor Pirc



Galerija
Mestne hiše
je bila
prizorišče
razstave
DevetoOkno
Kranj 2019.
(Foto:
Veni Ferant).



The Town
Hall Gallery
was the
venue of the
DevetoOkno
Kranj 2019
exhibition.
(Photo:
Veni Ferant)

Dragi razstavljalci in obiskovalci

Gorenjski muzej in Filatelistična zveza Slovenije imata že dolgo tradicijo sodelovanja, kar je izjemnega pomena, saj se delovanje zbirateljskih društev in muzejev prepleta.

Muzeji skrbimo za ohranjanje, raziskovanje in predstavljanje kulturne dediščine, zbiratelji pa s svojim vztrajnim delom, znanjem in ljubeznijo do predmetov pomembno prispevajo k njenemu odkrivanju in ohranjanju. Filatelija pri tem zaseda posebno mesto.

Poštna znamka niso le drobni zbirateljski predmeti, temveč so odsev svojega časa, pričajo o pomembnih osebnostih, dogodkih, kulturnih dosežkih. S tem soustvarjajo identiteto prostora.

Razstava DvanajstoOkno 2026 je lep primer povezovanja muzejske in zbirateljske skupnosti ter dokaz, da lahko s sodelovanjem ustvarjamo vsebine, ki bogatijo kulturni prostor Kranja in Gorenjske in navdušujejo obiskovalce vseh generacij, želimo pa si tudi, da ohranja in spodbuja spoštovanje do zbirateljske dejavnosti.

Jana Babšek,
direktorica
Gorenjski muzej



Dear exhibitors and visitors

The Gorenjska Museum and the Philatelic Association of Slovenia have a long tradition of cooperation, which is of exceptional importance, as the activities of collecting societies and museums are closely intertwined.

Museums are responsible for preserving, researching and presenting cultural heritage, whilst collectors, through their persistent work, knowledge and love for their collecting items, significantly contribute to its discovery and preservation. Philately occupies a special place in this contest.

Postage stamps are not merely small collectables; they are a reflection of their time, testifying to important personalities, events and cultural achievements. In this way, they co-create the identity of a space.

The exhibition DvanajstoOkno 2026 is a fine example of connecting the museum and collector communities, and proof that through cooperation we can create content that enriches the cultural space of Kranj and Gorenjska and inspires visitors of all generations. We also hope that it preserve and promote respect for the art of collecting.

Jana Babšek,
director
Gorenjska Museum

Translated by Peter Suhadolc



Izvilleček iz Pravilnika razstave DvanajstoOkno Kranj 2026

Razstavni razredi

A Netekmovalni del:

A 1 Častni razred

B Tekmovalni del:

- B 1 Tradicionalna filatelija
- B 2 Poštna zgodovina
- B 3 Poštne celine
- B 4 Tematska filatelija
- B 5 Maksimafilija
- B 6 Fiskalna filatelija
- B 7 Mladinski A, B in C razred
- B 8 Moderna filatelija
- B 9 Razglednice
- B 10 Odprta filatelija



Ocenjevanje

Sodniško žirijo, ki jo imenuje Izvršni odbor Filatelistične zveze Slovenije, sestavljajo sodniki z mednarodno akreditacijo (FIP). Ekspoziti bodo ocenjeni po pravilih, ki se uporabljajo na razstavah pod okriljem FEPA in FIP.

Sodniška žirija lahko podeli naslednja priznanja, ustrezna razstavi 1. ranga:

- diplomu veljavnosti zlate medalje za 85 do 100 točk
- diplomu veljavnosti velike pozlačene medalje za doseženih 80 do 84 točk
- diplomu veljavnosti pozlačene medalje za doseženih 75 do 79 točk
- diplomu veljavnosti velike srebrne medalje za doseženih 70 do 74 točk
- diplomu veljavnosti srebrne medalje za doseženih 65 do 69 točk
- diplomu veljavnosti posrebrene medalje za doseženih 60 do 64 točk
- diplomu veljavnosti bronaste medalje za doseženih 55 do 59 točk
- diplomu za sodelovanje za doseženih manj kot 55 točk

Sodniška žirija lahko podeli tudi posebna priznanja:

- veliko nagrado razstave
- posebno nagrado
- posebno priznanje

Odločitev sodniške žirije je dokončna.



Extract from the Special Regulations of the Exhibition DvanajstoOkno Kranj 2026

Competitive Classes

A Non-Competitive Section:

A 1 Class of Honour

B Competitive Section:

- B 1 Traditional Philately
- B 2 Postal History
- B 3 Postal Stationery
- B 4 Thematic Philately
- B 5 Maximaphily
- B 6 Revenues
- B 7 Youth A, B and C Class
- B 8 Modern Philately
- B 9 Picture Postcards
- B 10 Open Philately



Award of Prizes

The Jury, appointed by the Executive Committee of Slovenian Philatelic Association, is formed by international (FIP) jurors. The exhibits will be evaluated according to the rules adopted at exhibitions under FEPA or FIP patronage.

The Jury can allocate the following awards, appropriate to a Rank 1 exhibition:

- Diploma equivalent to gold medal for 85 to 100 points
- Diploma equivalent to large vermeil medal for 80 to 84 points
- Diploma equivalent to vermeil medal for 75 to 79 points
- Diploma equivalent to large silver medal for 70 to 74 points
- Diploma equivalent to silver medal for 65 to 69 points
- Diploma equivalent to silver bronze medal for 60 to 64 points
- Diploma equivalent to bronze medal for 55 to 59 points
- Diploma for participation for less than 55 points.

The Jury can also allocate the following prizes:

- Grand Prix of the Exhibition
- Special Prize
- Special Recognition

The decisions of the Jury are final.



Sodniška žirija / Jury



Igor Pirc, FIP
član
/ member



Peter Suhadolc, FIP
predsednik
/ president



Veni Ferant, FEPA
član
/ member

Velika nagrada / Grand Prix



*Trpeči Job (tudi Job na gnoju), kopija originalne panjske končnice iz leta 1880.
Poslikava panjskih končnic – deščic, ki zapirajo čebelje panje,
se je v slovenskem alpskem prostoru najbolj razširila v drugi polovici 19. stoletja.*

*/ Job the Suffering (also known as Job on the dungheap),
a copy of the original 1880 beehive entrance board.*

*Painting of a beehive entrance board – boards that close beehives,
mostly spread within the Slovenian Alpine area in the second half of the 19th century.*

Eksponati po razstavnih razredih / Exhibits by Class

Št. No.	Ime Name	Priimek Surname	Naziv eksponata Title of the exhibit	Država Country
------------	-------------	--------------------	---	-------------------

A Netekmovalni del / A Non-competitive section

A 1 Častni razred / A 1 Court of Honour

I	Bojan	Bračič	Green Post Horn	SI
II	Peter	Suhadolc	Linearni žigi in oznake Trsta (1770–1838)	SI

B Tekmovalni del / B Competitive section

B 1 Tradicionalna filatelija / B 1 Traditional Philately

1	Jake	Shepherd	Echoes of the Jack Shepherd Collection	IL
2	Boštjan	Petauer	Kangaroo and Map Series 1913–1940	SI

B 2 Poštna zgodovina / B 2 Postal History

3	Hadmar	Fresacher	Kärten während der französischen Besetzung 1809–1813	AT
4	Gal	Shifton	A Story of a Bank	DE
5	Tomaž	Artel	Slowenien II. Freimarken Ausgabe in Dinar-Währung	SI
6	Marjan	Malič	Slovensko primorje 30 lit	SI

Št. No.	Ime Name	Priimek Surname	Naziv eksponata Title of the exhibit	Država Country
------------	-------------	--------------------	---	-------------------

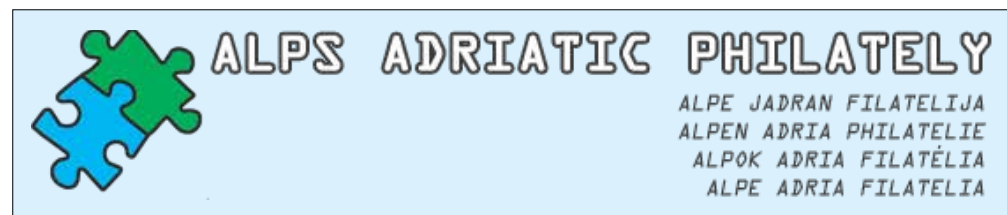
7	Marjan	Merkač	Slovenščina v poštnem prometu na Koroškem	SI
8	Ivan	Tangl	Postal service in Novi Sad till 1871	RS

B 3 Poštne celine / B 3 Postal Stationery

9	Jörg	Maier	Chile - Die Postkartenprovisorien 1871/72	DE
10	Jörg	Maier	Chile 1948 - Gedenkserie 100 Jahre "Naturgeschichte von Chile" von Claudio Gay	DE

B 4 Tematska filatelija / B 4 Thematic Philately

11	Tunjo	Džijan	Winter Olympic Sarajevo 1984	HR
12	György	Lővei	VI. International University Games Budapest, 10-18. August 1935	HU
13	Laszlo	Miklos	3:6 - 7:1 English - Hungarian - English	HU
14	Agnes	Polgar	Nature's Pharmacy	HU
15	Vesna	Spevakova	Flora of the Czech Republic and Slovakia	RS
16	Ondrej	Zahorec	Danube	RS
17	Mario	Matišić	Owls - The Lords of the Night	HR



Št. No.	Ime Name	Priimek Surname	Naziv eksponata Title of the exhibit	Država Country
------------	-------------	--------------------	---	-------------------

B 5 Maksimafilija / B 5 Maximaphily

18	Boštjan	Petauer	St. John Casselles Church in Andorra	SI
----	---------	---------	--------------------------------------	----

B 6 Fiskalna filatelija / B 6 Revenues

V tem tekmovalnem razredu ni eksponatov.
/ There are no exhibits in this competitive class.

B 7 Mladinski A razred / B 7 Youth Class A

19	FK	OŠ Bizeljsko	Mikijeve dogodivščine	SI
20	Kim	Vilmos	A Birthday that is Celebrated all around the World	HU
21	Gergő	Györkei	Chess	HU

B 8 Moderna filatelija / B 8 Modern Philately

V tem tekmovalnem razredu ni eksponatov.
/ There are no exhibits in this competitive class.

B 9 Razglednice / B 9 Picture Postcards

22	Erich	Sornig	Verwendung der 500 Kronen Postkarte 1923-1925	AT
23	Franz	Reinhard	Oswald Boelcke - Vom Flieger-Ass und Luftkampfstrategen in den Flieger-Tod	DE
24	Franz	Reinhard	Eine Stadtrundfahrt im Dürerjahr 1928 in Nürnberg	DE

Št. No.	Ime Name	Priimek Surname	Naziv eksponata Title of the exhibit	Država Country
25	Franz	Reinhard	Das Reichsparteitagsgelände in Nürnberg	DE
26	Anzhelika	Shestakova	The Travels of the Little Prince	RU
27	Natalija	Žitnik	Gifts of the Forest on a Plate	SI
28	Artúr	Bánás	How Skiing Won (The Heroic Age of Modern Skiing)	HU
29	Dražen	Bulat	The Brod property Palace in Vinkovci	HR

B 10 Odprta filatelija / B 10 Open Philately

30	Klemen	Bedekovič	Pomen dreves	SI
31	Matjaž	Metaj	Sveti oče med nami	SI
32	Franz	Tschebular	Frohe Pfingsten	AT

Sodelujoče države / Participating countries

AT = Avstrija / Austria
 DE = Nemčija / Germany
 HR = Hrvaška / Croatia
 HU = Madžarska / Hungary
 IL = Izrael / Israel
 RS = Srbija / Serbia
 RU = Rusija / Russia
 SI = Slovenija / Slovenia



Program razstave DvanajstoOkno Kranj 2026

Prizorišče razstave:

Mestna hiša,
Glavni trg 4, 4000 Kranj

Trajanje razstave:

od 3. do 12. septembra 2026

Odprtje s programom:

**3. septembra 2026
ob 18.00 uri**

Odpiralni čas:

od 4. do 6. septembra 2026 in
od 8. do 11. septembra 2026
od 10. do 18. ure

12. septembra 2026

od 10. do 14. ure

7. septembra 2026 – zaprto

Dejavnosti:

Ocenjevanje eksponatov

3. in 4. septembra 2026

Sodniška ekipa

Peter Suhadolc, FIP – vodja sodnikov,
Igor Pirc, FIP,
Veni Ferant, FEPA

Sodniški razgovori

12. septembra 2026
od 10. do 13. ure

Palmares:

**12. septembra 2026
ob 15.30 uri**

v piceriji 400 Gradi,
Prešernova 55, 4000 Kranj

Vodstvo razstave



Programme of DvanajstoOkno Kranj 2026 Exhibition

Venue:	Mestna hiša, Glavni trg 4, 4000 Kranj
Duration of the exhibition:	September 3–12, 2026
Opening ceremony:	September 3, 2026 at 18.00
Opening hours:	September 4–6, 2026 and September 8–11, 2026 from 10.00 to 18.00 September 12, 2026 from 10.00 to 14.00 September 7, 2026 – closed
Activities:	Jury work September 3–4, 2026 Jury team Peter Suhadolc, FIP - team leader Igor Pirc, FIP Veni Ferant, FEPA Jury feedback September 12, 2026 from 10.00 to 13.00 Palmares: September 7, 2026 at 15.30 at the 400 Gradi pizzeria, Prešernova 55, 4000 Kranj Exhibition Management



Kaj mi pripovedujejo pisemske ovojnice?

1. Običajno dobim kako zanimivo pismo, od prodajalcev, od ljudi, ki me poznajo in vedo kaj zbiram, ali prodajalcev na boljšaku. Pismo na Sl. 1 je bilo poslano iz Salezijanskega inštituta v Yunnanfu, na Kitajskem (Institut Salesien Yunnanfu China), leta 1940, v Ljubljano. Naslovljeno je na Milko Walland iz Studenca pri Sevnici, Dravska banovina.

Žal je datum na (dvojezičnem) žigu, s katerim so žigosane znamke, neberljiv, preberemo pa kraj: KUNMING (YOUNNANFU). Na pismu so štiri znamke za 5 c(entov) izdane ob 150. obletnici sprejetja ameriške ustave iz serije 5c, 25c, 50c in 1\$, izdane v letu 1939. Zanimivo je, da ZDA ni izdala podobne znamke, pač pa prav tako leta 1939 ob 150. obletnici izvolitve Washingtona za predsednika ZDA. Ko sem iskal na *ebay.com* ovojnice, take s 150. obletnico ustave ZDA ni bilo! Dolar je bil v veljavi od 1895 do 1947, ko so začeli uporabljati yuan. Na zadnji strani je 6 znamk redne serije s podobo Sun Yat-sena za 5c. Na zadnji strani je še žig HAIPHONG 2010 15-4-/40 TONKIN. Pismo je bilo cenzurirano, kar pove nalepka na desni strani »CONTROLE POSTAL MILITAIRE / KONTROLA VOJAŠKE POŠTE« v francoščini. Poleg sta še dva (cenzurna) žiga: (G/2) in eliptični (OUVERT PAR L'AUTORITÉ MILITAIRE (Odprla vojaška oblast), oznaka znotraj poštnega žiga neberljiva. Tarifa za navadna pisma v tujino je bila ½ \$. Pisma so lahko potovala ali z železnico (običajno je bilo na ovojnici označeno »via Siberia«) ali pa do francoske Indokine in naprej z ladjo do Evrope. Mnogo pisem je potovalo tudi z letalom, a zato je bila dodatna tarifa!



Slika 1. Prednja stran pisma iz Yunnanfu-ja v Ljubljano, 1940, zadaj je odtisnjen tudi žig iz Indokine.

Kaj vemo o družini Walland? Na *dlib.com* (Zbirke upodobitev znanih Slovencev) sem našel zapis o Francu Wallandu, duhovniku, teologu, rojenem 9. avgusta 1887 v Lescah pri Radovljici, kmetu Francu in Mariji rojeni Teran, pokopan je v Ljubljani. Po osnovni šoli v Lescah in Radovljici je obiskoval gimnazijo v Kranju (1897–99),

Cuorgneju pri Torinu (1899/1900), Foglizzu (1900/1) in Rimu (1901–5), kjer jo je končal s tezo *La Grazia divinizzante*. V Cuorgneju je 1901 vstopil k salezijancem. Po vzgojiteljskem pripravništvu (1905–7) v Ljubljani, na Dunaju in v Mogliano Veneto je študiral teologijo na Radni in na Gregoriani v Rimu, kjer je 1912 promoviral. Začel je učiti leta 1912 dogmatično teologijo na salezijanski bogoslovni šoli v Foglizzu, bil ravnatelj prvega salezijskega zavoda na Madžarskem Szent Kereszt. Med 1. svetovno vojno kurat, pa ravnatelj salezijanskega zavoda na Radni pri Sevnici, pozneje na Rakovniku, kjer je skrbel za salezijansko tiskarno in izboljšal njene izdaje. Morda je prav čas, ki ga je preživel v Radni pri Sevnici, povezan z rodbino Milke Walland.

Kdo so bili salezijanci? Salezijanci (lat. *Societas Salesiana S. Joannis Bosco* = Salezijanska družba sv. Janeza Boska), kratica: SDB, je katoliška redovna družba, ki jo je leta 1859 v Torinu, (Italija) ustanovil sv. Janez Bosko (Don Bosko) za pomoč zapuščeni mladini. Papež Pij IX. jo je leta 1874 potrdil kot kongregacijo duhovnikov in redovnikov s preprostimi zaobljubami. Oboji imajo enakovredno temeljno izobrazbo in vzgojiteljsko poslanstvo, različno pa je njihovo področje dela. Prvi so v duhovniškem poklicu, drugi pa v drugih strokah. Zvesti so nalogam, ki jih je izročil sv. Janez Bosko, oznanjajo evangelij mladim, predvsem najrevnejšim; posebno skrb namenjajo duhovnim poklicem; so vzgojitelji vere med preprostim ljudstvom, zlasti z družbenim obveščanjem in oznanjevanjem evangelija ljudstvom, ki ga še ne poznajo.

2. Tudi ovojnico na Sl. 2 sem dobil od znanca. Za kaj gre? Na videz nič posebnega, takih ovojnic je bilo med letom 1941–45 z ozemlja nemške zasedbe slovenskega ozemlja kar veliko in niso redke.

Ovojnica je bila poslana priporočeno iz Preddvora pri Kranju, Nemčija: HÖFLEIN (b. KRAINBUG) a 25.6.43 –0 v Ljubljano, Italija. Pritegnil me je le žig na hrbtni strani Benetke: VENEZIA FERROVIA * RACCOMANDATE * -1. -7. 43 XXI – 18. Poštšina je plačana z znamkami Rajha za 12 pf. za pismo (do 20 gr.) v tujino po zmanjšani



Slika 2. Prednja stran z naslovom v slovenščini, zadaj naslov v nemščini.

tarifi (od 1. 4. 1943, prej 15 pf.) in 30 pf. za priporočnino! Na ovojnici je še nekaj zanimivih cenzurnih žigov, tako nemških kot italijanskih.

Pismo je najprej romalo v München. O tem pričajo cenzurna zalepka »Geoffnet« (Odprto), štampljka A/d (v krogu) ter številka cenzorja 5479 (v rdečem pravokotniku) in 20. Po opravljeni cenzuri pisma, napisanega v slovenščini, je ovojnica potovala z vlakom v Bologno (domnevno po progi München-Verona-Bologna) in nato po liniji (Bologna-Benetke-Dunaj) proti Trstu. V Bologni (pa tudi Milanu in Genovi) je bila zbirna pošta za pošiljke iz tujine! V Benetkah je pošiljka »prestopila« na drug vlak Milano-Benetke-Trst-Ljubljana in končno pristala v Ljubljani. Tam je bila še enkrat pregledana in odobrena je bila dostava: RECAPITARE/DOSTAVITI (v pravokotniku).

Kaj piše v pismu? »Olševek, 24.6.1943/ Dragi Ciril !/ Morda bo še kasno prišlo pismo in bo tvoj god že minil, a upam, da ga dobiš še v osmini in to še vedno velja. Čakala sem Lojzkovo pismo in res je včeraj prirajžalo. Torej Ciril, želimo Ti vsega, kar nudi dobrega ta svet, onkraj pa nebesa. Bog naj te varuje vsega hudega in Te ohrani še mnogo let. Itn... Oba prisrčno vsi pozdravljamo/mama.« V pismu je opaziti ročni zaznamek cenzorja »5479«, po vsej verjetnosti Slovenca.

3. Dobro poznam organizacijo in delovanje partizanske pošte na Slovenskem (beri *Lokalna (partizanska) pošta na Slovenskem*, Nova filatelija, št. 1, 2004, str. 13–15). A večkrat sem se spraševal, kako pa je delovala domobranska pošta? V dolgoletnem zbiranju poštne zgodovine nisem nikoli naletel na pismo, ki bi kakor koli dokazovalo, da gre za domobransko (skrivno ali tajno) pošto. Prvič sem omembo pojma »domobranci« v poštni službi zasledil, ko je bila razkrita kratica [P.S./S.D.] (Poštna Straža / Slovenskih Domobrancev). A bolj kot sem razmišljal, sem prišel do spoznanja: seveda, saj jim ni bilo potrebno delovati tajno, lahko so brez skrbi in javno uporabljali uradno (italijansko in pozneje nemško) poštno službo.

Poleg uradne civilne (italijanske in nemške) poštne službe so na Slovenskem delovale še vojaške pošte: nemška (Feldpost, pozneje še Dienstpost Alpenvorland Adria Laibach), italijanska (POSTA MILITARE) in madžarska (M. KIR. POSTA), ki jim je bila dodana ustrezna številka enote. Ni mi poznano, ali je imela tudi misija Zavezniške vojske svojo poštno službo?

Na Sl. 3 vidimo italijansko zalepko za 25 cent. s pretiskom »KARTEN-BRIEF – ZALEPKA«, novo vrednostjo 1 lire ter simboli Ljubljanske pokrajine – Provinz Laibach poslano iz Ljubljane: LAIBACH 1 / LJUBLJANA 1 / 30.XII.44.19 na naslov



Slika 3. Zalepka Ljubljanske pokrajine, 1944.

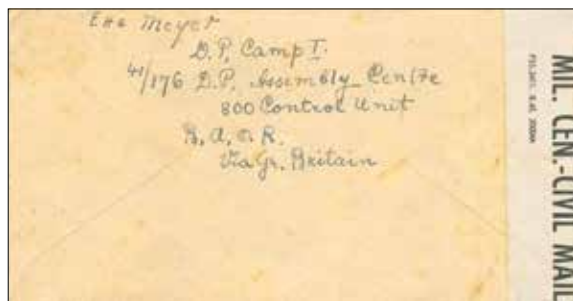
“Gosp. Sajović Josip/ stotnik Sloven. domobr. / Šolski tečaj – Šola Moste / Ljubljana / Zaloška cesta.” Zalepka je pravilno frankirana 1 L za notranji promet. V notranjosti zalepke še preberemo: »Prav srečno novo/ leto 1945. Vam / želi in pozdravlja / Vaš stari prijatelj / Franjo Mordej / nadpor./ Ljubljana/ Poljanska c. 53./ 29.XII.1944./ Lj / NB Če imate več časa, bi me veselilo, da me ob priliki obiščete na domu. Bolujem do 8.II.45 in popoldan sem vedno doma.«

Po ustanovitvi domobranstva so 26. oktobra 1943 pričeli v okviru šolskega odseka z organizacijo strokovnega usposabljanja starešin, častnikov in podčastnikov. Tako npr. je bilo na seznamu domobrancev, podčastnikov 1. podčastniškega tečaja v Mostah vpisanih 43 slušateljev. Častniški tečaj je bil ustanovljen z ukazom 28. 11. 1943. Navedeni so pogoji za vpis, od katerih je pomemben posebno tisti, ki zahteva, da se kandidat nahaja najmanj šest mesecev v efektivni borbi proti partizanom (wikipedia).

4. Pismo s Sl. 4 Ette Mayer iz D.P. Camp I, 41/176 D.P. Assembly Centre / 800 Control Unit / B.A.O.R. (British Army of the Rhein) Via Gr. Britain v Bressiach (Brezje). Poštino nadomešča stampiljka Displacement Persons Mail / PAID, čez njo je zapisano Slovenian, zalepka »OPENED BY /MIL.CEN.-CIVIL MAILS in čez stampiljka Military Censorship Civil Mails 15457.

Komentar: Etta Mayer je bila teta Vlada Novaka (oče Irene Z.), ameriška državljanka, ki je bila na obisku pri sorodnikih v Polju. Bratu Vlada Novaka je bilo ime Zdravko Novak (z ženo Milko in je včasih uporabljal psevdonim Srečko Selivec). Mami (Irene Z.) pa je bilo ime Milica Novak, oba sta ostala v Polju. Vlado in Zdravko sta imela tretjega brata Marijana, ki je živel v Kanadi.

B.A.O.R. (British Army of the Rhine / Britanska armada Rena): označuje taborišče znotraj britanske okupacijske cone v severozahodni Nemčiji. B.A.O.R. je upravljala infrastrukturo, varnost in humanitarna prizadevanja regije po predaji Nemčije. Taborišče D.P. 1 za “razseljene osebe”. To so bila začasna taborišča, ustanovljena za nastanitev milijonov preživelih iz koncentracijskih taborišč, osvobojenih prisilnih delavcev



Slika 4. Pismo Ette Mayer na Brezje iz D.P. Camp I.

in beguncev, ki so po vojni obtičali v Evropi. 41/176 Zbirni center D.P.: Specifična identifikacijska številka taborišča. Zavezniška vojska in Uprava Združenih narodov za pomoč in rehabilitacijo (UNRRA) sta strogo oštevilčili “zbirne centre” za organizacijo množične begunske populacije. Kontrolna enota 800: Vojaška upravna enota, ki je nadzorovala delovanje taborišča, oskrbo s hrano, varnost in sledenje posameznikom. Preko Velike Britanije: Označuje zahtevano mednarodno pošto usmerjevalno pot. Civilno pošto, namenjeno razseljenim osebam v britanski coni, je bilo treba najprej prepeljati z letalom ali pošiljati v Veliko Britanijo, kjer je šla skozi urade vojaške cenzure, preden je prispela na britansko poljsko pošto v Nemčiji.

Še beseda o cenah? Če bi s pisem izrezali znamke in jih prodali, dvomim, da bi za vse skupaj iztržili kak evro. Če pa pisma ostanejo cela, bi lahko vsako doseglo ceno okoli 20–30 evrov. Izjema je dopisnica (Ljubljanske pokrajine – Provinz Laibach); njena cena na našem trgu se giblje med 100 in 150 evri, čeprav je po italijanskih katalogih precej dražja. Če pa bi vtisnjeno znamko odrezali, pa ne bi dobili zanjo nič! **Zato: škarje stran od starih ovojnici!**

Veselko Guštin



Slika 5. Pismo Ette H. Mayer iz ZDA, BELLFLOWER APR 4 1948 Vlado Novaku in familiji v Polje, ko se je že srečno vrnila domov.

Summary:

What Do Envelopes Tell Me?

1. The letter shown in Fig. 1 (in Slovenian text Slika 1) was sent in 1940 from the »Institut Salesien Yunnanfu China« to Ljubljana. It is addressed to Milka Walland of Studenec near Sevnica, in the Dravska Banovina.

Unfortunately, I do not know the date on the (bilingual) cancellation mark used on the stamps, but the location is legible: KUNMING (YUNNANFU). The letter bears four 5-cent stamps issued to mark the 150th anniversary of the adoption of the US Constitution. The dollar currency was in use from 1895 until 1947, when the yuan was introduced. The back of the envelope features six additional 5-cent stamps from the definitive series, depicting Sun Yat-sen. There is also a postmark on the back: HAIPHONG 2010 15-4-40 TONKIN. The letter was censored, as indicated by the label

on the right side reading "CONTROLE POSTAL MILITAIRE" (Military Postal Control) in French. There are also two (censorship) markings: (G/2) and an elliptical one reading "OUVERT PAR L'AUTORITÉ MILITAIRE" (Opened by military authority; the marking inside the stamp is illegible). The rate for ordinary letters sent abroad was ½ \$.

2. Why is it the envelope Fig. 2 (Slika 2) special? At first glance, nothing special. The envelope was sent via registered mail from Preddvor pri Kranju (German: HÖFLEIN [b. KRAINBURG]) on June 25, 1943, to Ljubljana, Italy. What caught my eye was the postmark on the back: Venice (VENEZIA FERROVIA * RACCOMANDATE *-1. -7. 43 XXI – 18). Postage was paid using Reich stamps: 12 pfennigs for a letter (up to 20 g) sent abroad at the reduced rate (effective in April 1, 1943; previously 15 pfennigs) and 30 pfennigs for the registration fee! The envelope also bears several interesting censorship marks - both German and Italian.

3. I am well acquainted with the organization and operation of the Partisan postal service in Slovenia, yet I have often wondered: how did the »domobranci« ("Home Guard") postal service operate? Yet, the more I thought about it, the more I realized: of course, they had no need to operate covertly; they could freely and openly use the official (Italian and later German) postal service. Fig. 3 (Slika 3) shows an Italian 25 Cent. letter-card bearing the overprint "KARTENBRIEF – ZALEPKA" (letter-card) and »Provinz Laibach – Ljubljanska pokrajina« (Province of Ljubljana), a new face value of »1 L(ira)«, and the symbol of the Province of Ljubljana. It was sent from Ljubljana (postmark: LAIBACH 1 / LJUBLJANA 1 / 30.XII.44.19) to the following address: "Mr. Josip Sajović / Captain of Slovenian domobranci i.e. »Home Guard« / Training Course – Moste School / Ljubljana / Zaloška cesta." The letter-card bears the correct 1 Lira postage for domestic mail.

4. Letter shown in Fig. 4. (Slika 4) from Etta Mayer at D.P. Camp I (41/176 D.P. Assembly Centre / 800 Control Unit / B.A.O.R. – British Army of the Rhine) via Great Britain to Bressiach (Brezje). Postage is covered by a "Displaced Persons Mail / PAID" stamp, with "Slovenian" written across it; there is an "OPENED BY / MIL.CEN.-CIVIL MAILS" sealing label, over stamped with "Military Censorship Civil Mails 15457," addressed to Brezje. Fig. 5. (Slika 5) shows the letter from Etta H. Mayer (USA; postmarked Bellflower, April 4, 1978) to Vlado Novak and his family in Polje, sent after her safe return home.

A word more on prices? If you were to cut the stamps off the letters and sell them, I doubt you would get even one euro for the lot. However, if the letters remain intact, each one could fetch a price of around 20–30 euros. The exception is the letter card (from Provinz Laibach); its price on our market hovers between 100 and 150 euros, though it is significantly more expensive according to Italian catalogues. **So, keep the scissors away from old envelopes!**

Veselko Guštin

Translated by Veselko Guštin

Muzej smo ljudje



Že desetletja nas navdihuje dejstvo, da številni Kranjčani in prebivalci Gorenjske Gorenjski muzej doživljajo kot svoj muzej. Prav ta povezanost z lokalnim okoljem je največje priznanje našemu delu in hkrati odgovornost, da kulturno dediščino ohranjamo, raziskujemo ter jo približujemo ljudem.

S svojim delovanjem si prizadevamo soustvarjati odprto, povezano in odgovorno družbo. Kulturna dediščina ni le zbirka predmetov iz preteklosti, temveč vir znanja, izkušenj in vrednot, ki nam pomagajo razumeti sedanost ter oblikovati prihodnost. Obuja spomine, krepi občutek pripadnosti, spodbuja razumevanje med ljudmi in ohranja znanja, ki bi sicer lahko utonila v pozabo.



Najlepša potrditev našega poslanstva so trenutki, ko grajsko dvorišče Khislsteina napolnijo obiskovalci vseh generacij. Ob razstavah se med njimi spontano spletajo pogovori, obujajo se spomini in nastajajo nove zgodbe. Muzej tako postaja prostor srečevanja ljudi, idej in skupnih doživetij.

Temelj našega delovanja predstavljajo bogate muzejske zbirke, ki pomembno zaznamujejo slovenski in mednarodni prostor. Med njimi so arheološka, etnološka, umetnostnozgodovinska ter

Museums Are People

For decades, we have been inspired by the fact that the people of Kranj and the wider Gorenjska region regard the Gorenjska Museum as their museum. This close bond with the local community is both

the greatest recognition of our work and a constant reminder of our responsibility to preserve, research, and share our cultural heritage with the public.

Through our work, we strive to help build an open, connected, and responsible society. Cultural heritage is far more than a collection of objects from the past; it is a source of knowledge, experience, and values that enables us to better understand the present and shape the future. It preserves memories, strengthens our sense of belonging, fosters mutual understanding, and safeguards knowledge that might otherwise be lost.

The most rewarding affirmation of our mission comes when visitors of all generations gather in the courtyard of Khislstein Castle. Conversations emerge naturally around exhibitions, memories are rekindled, and new stories begin. In these moments, the museum becomes a place where people, ideas, and shared experiences come together.

At the heart of our work are the museum's collections, which hold an important place within both the Slovenian and the international museum landscape. They include archaeological, ethnological, art historical, and historical collections, as well as the Contemporary History Collection, the



Razstava o lamelnih oklepih v gradu Khislstein. Foto: Katja Bidovec

/ The exhibition In the Splendour of Armour, dedicated to the remarkable lamellar armour discovered in Kranj, at Khislstein Castle. Photo: Katja Bidovec

zgodovinska zbirka, zbirka sodobnosti, zbirka Prešerniana in Kabinet slovenske fotografije. Vsaka od njih pripoveduje del zgodbe o Gorenjski in njenem prostoru, skupaj pa tvorijo celovito podobo kulturne dediščine regije.

V Gorenjskem muzeju strokovno in odgovorno raziskujemo, zbiramo, konserviramo, interpretiramo ter predstavljamo snovno in nesnovno dediščino Kranja in Gorenjske. S stalnimi in občasnimi razstavami, pedagoškimi programi ter številnimi dogodki dediščino približujemo različnim generacijam obiskovalcev ter jo umeščamo v sodoben družbeni prostor.

Muzej je odprt prostor dialoga, ustvarjalnosti in kritičnega razmišljanja.

Prešerniana Collection, and the Cabinet of Slovenian Photography. Each collection tells part of the story of Gorenjska, while together they create a comprehensive picture of the region's cultural heritage.

At the Gorenjska Museum, we are committed to the professional research, collection, conservation, interpretation, and presentation of the tangible and intangible heritage of Kranj and the Gorenjska region. Through permanent and temporary exhibitions, educational programmes, and a wide range of public events, we make this heritage accessible to diverse audiences and place it within a contemporary social context.

The museum is an open space for dialogue, creativity, and critical reflection.

Spodbujamo dostopnost, vključevanje, trajnostni razvoj ter spoštovanje raznolikosti. S pripovedovanjem večtisočletne zgodovine Gorenjske poudarjamo njen pomemben prispevek k oblikovanju slovenske identitete in narodne zavesti.

Gorenjski muzej je predvsem skupnost ljudi. Ustvarjamo ga zaposleni s svojim znanjem in predanostjo, njegovo pravo življenje pa mu dajejo obiskovalci. Tisti, ki nas spremljajo, nas spodbujajo, včasih tudi kritično opozorijo na možnosti izboljšav in z nami delijo svoje ideje. Prav v tem dialogu nastaja muzej, ki že več kot sedem desetletij s spoštovanjem do preteklosti gradi prostor znanja, sodelovanja in navdiha za prihodnost.

Gorenjski muzej – muzej na več lokacijah

Gorenjski muzej, ki ga je ustanovila Mestna občina Kranj, je pokrajinski muzej ter osrednja muzejska in galerijska ustanova Gorenjske. Kot javni, neprofitni zavod deluje v dobro družbe ter povezuje raziskovanje, varovanje in predstavljanje kulturne dediščine z izobraževanjem, ustvarjalnostjo in sodelovanjem z lokalnim okoljem.

Razstavna dejavnost muzeja je razporejena na več lokacij v starem mestnem jedru Kranja, pri čemer vsaka pripoveduje svojo zgodbo in predstavlja drugačen pogled na bogato dediščino regije.

Osrednje razstavišče je grad Khislstein, kjer sta na ogled stalni razstavi *Prelepa Gorenjska* in *V blesku kovinske oprave*, posvečena znamenitim lamelnim oklepom, odkritim na Tomšičevi ulici v Kranju. Drugo nadstropje gradu je namenjeno velikim občasnim razstavam; poleti

We promote accessibility, inclusion, sustainable development, and respect for diversity. By telling the story of Gorenjska's millennia-long history, we highlight the region's significant contribution to the development of Slovenian identity and national consciousness.

Above all, the Gorenjska Museum is a community of people. It is shaped by the knowledge, expertise, and dedication of its staff, but it truly comes to life through its visitors—those who accompany us, encourage us, sometimes challenge us with constructive criticism, and share their ideas with us. It is through this ongoing dialogue that a museum is created—one that, for more than seven decades, has honoured the past while building a place of knowledge, collaboration, and inspiration for the future.

Gorenjska Museum – A Museum Across Multiple Locations

Founded by the Municipality of Kranj, the Gorenjska Museum is the regional museum and the leading museum and gallery institution of the Gorenjska region. As a public, non-profit institution, it serves society by combining the research, preservation, and presentation of cultural heritage with education, creativity, and active engagement with the local community.

The museum's exhibitions are spread across several historic buildings in the old town of Kranj. Each location tells its own story and offers a unique perspective on the rich cultural heritage of the region.

The museum's principal exhibition venue is Khislstein Castle, home to the permanent exhibitions *Beautiful Gorenjska* and *In the Splendour of Armour*, dedicated to the remarkable lamellar armour discovered

2026 je tam na ogled razstava *Prideš na kavo?*

Pomembno mesto v muzejski mreži ima Prešernova hiša, zadnji dom največjega slovenskega pesnika, kjer obiskovalci spoznavajo življenje in ustvarjanje Franceta Prešerna na sodobno zasnovani stalni razstavi.

V Pavšlarjevi hiši domuje Galerija Prešernovih nagrajencev, edinstven prostor, posvečen prejemnikom Prešernovih nagrad in nagrad Prešernovega sklada. Z razstavami in bogato stalno zbirko predstavlja vrhunske dosežke slovenske likovne umetnosti, ki jih dopolnjujejo dogodki, vezani na druga področja umetniškega ustvarjanja.

Mestna hiša združuje tri stalne razstave – *Železna nit*, *Ljudska umetnost na Gorenjskem* in *Dolinarjeva galerija* – ter galerijski prostor za občasne muzejske in likovne razstave. Pomemben del muzeja predstavlja tudi Kostnica ob cerkvi sv. Kancijana, eden najpomembnejših arheoloških spomenikov v Sloveniji, ki obiskovalcem razkriva več kot tisočletno zgodovino pokopavanja na območju Kranja.

Vsaka muzejska lokacija predstavlja samostojno zgodbo, skupaj pa tvorijo celovito pri-poved o kulturni dediščini Gorenjske ter njenem mestu v širšem slovenskem in evropskem prostoru.

red during archaeological excavations on Tomšič Street in Kranj. The castle's second floor is reserved for major temporary exhibitions; in the summer of 2026 it hosts *Want to grab a coffee?*.



Detajl z občasne razstave Prideš na kavo?
Foto: Primož Pičulin

*/ Detail from the temporary exhibition
Want to grab a coffee? Photo: Primož Pičulin*

Another key site is the Prešeren House, the final home of Slovenia's greatest poet, France Prešeren. Its contemporary permanent exhibition offers visitors an engaging insight into the poet's life and literary legacy.

The Gallery of Prešeren Award Laureates, located in the historic Pavšlar House, is a unique institution dedicated to recipients of the Prešeren Award and the Prešeren Fund Awards, Slovenia's highest honours in the arts. Through its exhibitions and extensive permanent collection, the gallery presents outstanding achievements in Slovenian visual arts, complemented by events showcasing other fields of artistic creativity.

The Town Hall houses three permanent exhibitions – *The Iron Thread*, *Folk Art in Gorenjska*, and the *Dolinar Gallery* – as well as a gallery space for temporary museum and art exhibitions.

An important part of the museum is also the Ossuary beside the Church of St. Cantianus, one of Slovenia's most significant archaeological monuments.

Grad Khislstein – srce Gorenjskega muzeja

Grad Khislstein je danes osrednje razstavišče Gorenjskega muzeja, njegova zgodovina pa sega globoko v preteklost. Arheološke raziskave pričajo, da je tu obzidje stalo že pred približno 1.500 leti. Leta 1256 so območje pridobili Ortenburžani in zgradili utrdbo. Po izumrtju rodbine je grad prešel v last Celjskih grofov, po smrti zadnjega Celjana pa v habsburške roke.

Današnjo podobo je grad dobival skozi več stoletij. Grajsko poslopje je nastajalo med 15. in 19. stoletjem, odločilno preobrazbo pa je doživelo v drugi polovici 16. stoletja. Leta 1578 je tedanji lastnik Janž Khisl, uspešen podjetnik s Fužin pri Ljubljani, srednjeveško utrdbo prezidal v plemiški dvorec, ki še danes nosi njegovo ime – Khislstein.



Grad Khislstein s svojim dvoriščem in travnikom je prava zelena oaza sredi starega dela mesta. Foto: Jelena Justin

/ Khislstein Castle, with its courtyard and surrounding lawns, forms a green oasis in the heart of Kranj's historic old town. Photo: Jelena Justin

It reveals more than a thousand years of burial history in the Kranj area, offering visitors a unique insight into the city's past.

Each museum location tells a distinct story. Together, they create a comprehensive narrative of the cultural heritage of Gorenjska and its place within the broader Slovenian and European cultural landscape.

Khislstein Castle – The Heart of the Gorenjska Museum

Today, Khislstein Castle is the principal exhibition venue of the Gorenjska Museum, although its history stretches back many centuries. Archaeological research has revealed that defensive walls stood on this site as early as 1,500 years ago. In 1256, the estate was acquired by the Counts of Ortenburg, who built a fortified stronghold. Following the extinction of the family line, the castle passed into the

V naslednjih stoletjih so se lastniki menjavali. Med njimi so bili plemiške rodbine Mosconi, Barbo in Auersperg, konec 18. stoletja pa je grad kupil Natalis Pagliaruzzi. Njegovi potomci so ga obdržali vse do leta 1913, ko je postal last mesta Kranj.

Gorenjski muzej je imel v gradu dolga leta svoje upravne prostore. Novo poglavje se je začelo leta 2008, ko je Mestna občina Kranj s pomočjo evropskih sredstev začela obsežno prenovo gradu. Obnovljeni Khislstein je bil javnosti ponovno odprt decembra 2012 in je danes muzejsko središče, kjer se zgodovinska arhitektura prepleta z razstavnimi vsebinami.

V njegovih prostorih sta na ogled stalni razstavi *Prelepa Gorenjska*, ki obiskovalca popelje skozi zgodovino regije, ter *V blesku kovinske oprave*, posvečena izjemnim lamelnim oklepom, odkritim med arheološkimi raziskavami na Tomšičevi ulici v Kranju. Poleg stalnih razstav grad gosti tudi občasne razstave, v sosednjih upravnih prostorih muzeja pa potekajo številne druge kulturne prireditve.



Prelepa Gorenjska je ena od stalnih razstav v gradu. Foto: Katja Bidovec
/ 'The Beautiful Gorenjska' is one of the castle's permanent exhibitions.
Photo: Katja Bidovec

hands of the Counts of Celje and, after the death of the last Count of Celje, became Habsburg property.

The castle acquired its present appearance gradually over the centuries. The complex was developed between the fifteenth and nineteenth centuries, with its most significant transformation taking place in the second half of the sixteenth century. In 1578, its owner, Janž Khisl, a successful entrepreneur from Fužine near Ljubljana, converted the medieval fortress into a Renaissance manor house that still bears his name—Khislstein.

Ownership of the castle changed several times over the following centuries. Among its owners were the noble families Mosconi, Barbo, and Auersperg. At the end of the eighteenth century, the estate was purchased by Natalis Pagliaruzzi, whose descendants retained ownership until 1913, when the castle became the property of the City of Kranj.

For many years, the Gorenjska Museum housed its administrative offices within the castle. A new chapter in its history began in 2008, when the Municipality of Kranj, with the support of European funding, launched an extensive restoration project. Reopened to the public in December 2012, the

Prešernova hiša – dom največjega slovenskega pesnika

Prešernova hiša je eden najpomembnejših slovenskih literarnih spomenikov. V njej je France Prešeren preživel zadnji dve leti in pol svojega življenja.

Februarja 1964 je bil v hiši odprt Prešernov spominski muzej. Njegove temelje je postavil prvi kustos Črtomir Zorec, ki je gradivo začel zbirati že pred drugo svetovno vojno. Prva stalna razstava je obiskovalcem predstavila Prešerna kot človeka, pesnika in odvetnika ter postavila temelje sodobnemu razumevanju njegove zapuščine. Ob celoviti obnovi hiše leta 2001 je bila prenovljena tudi razstava. Avtorica Beba Jenčič jo je obogatila z dragocenim gradivom iz

restored Khislstein Castle has become a vibrant museum centre where historic architecture and contemporary exhibition design come together.

Today, the castle is home to the permanent exhibitions *Beautiful Gorenjska*, which takes visitors on a journey through the history of the region, and *In the Splendour of Armour*, dedicated to the exceptional lamellar armour discovered during archaeological excavations on Tomšič Street in Kranj. Alongside its permanent displays, the castle regularly hosts major temporary exhibitions, while the adjacent museum facilities provide a venue for a wide range of cultural events throughout the year.

Prešeren House – The Home of Slovenia's Greatest Poet

Prešeren House is one of Slovenia's most important literary landmarks. It was here that France Prešeren, Slovenia's national poet, spent the final two and a half years of his life.

In February 1964, the house was opened to the public as the Prešeren Memorial Museum. Its founda-

tions were laid by the museum's first curator, Črtomir Zorec, who had begun collecting material related to the poet even before the Second World War. The original permanent exhibition presented Prešeren as a man, a poet, and a lawyer, laying the groundwork for a modern understanding of his life and legacy. During the comprehensive restoration of the house in 2001, the exhibition was also



Spalnica v Prešernovi hiši je opremljena z originalnim pohištvom. Foto: Katja Bidovec
/ The bedroom in Prešeren House, furnished with original period furniture. Photo: Katja Bidovec

kulturnozgodovinske zbirke Gorenjskega muzeja in jo vsebinsko razširila.

Nova generacija obiskovalcev pa je zahtevala tudi nov način pripovedovanja. Ob 220. obletnici Prešernovega rojstva je bila decembra 2020 odprta povsem prenovljena stalna razstava *Prešeren – pesnik*.

Pri njenem nastanku so avtorji izhajali iz sodobnega razumevanja muzeja – ne kot prostora, kjer obiskovalec zgolj opazuje predmete, temveč kot prostora, kjer pesnikovo življenje in poezijo doživlja skozi zgodbe in sodobne interpretacije.

Razstava v ospredje postavlja predvsem Prešernovo poezijo. Obiskovalca vodi skozi pesnikovo ustvarjanje, njegov osebni svet, čas, v katerem je živel, ter vpliv, ki ga ima njegovo delo še danes. Projekt prenove je vodil Gašper Peternel z ekipo, za izjemno muzejsko interpretacijo pa je prejel Valvasorjevo nagrado za izredne dosežke.

Danes je Prešernova hiša prostor, kjer se zgodovina, književnost in sodobna muzejska pripoved srečujejo v celovitem doživetju enega največjih Slovencev.

Galerija Prešernovih nagrajencev – dom vrhunske slovenske umetnosti

Galerija Prešernovih nagrajencev Kranj je edinstvena muzejska ustanova v slovenskem prostoru. Posvečena je ustvarjalcem, ki so za svoje življenjsko delo ali vrhunske umetniške dosežke prejeli Prešernovo nagrado oziroma nagrado Prešernovega sklada – najvišji državni priznanji na področju kulture.

completely renewed. Curator Beba Jenčič enriched it with valuable material from the Gorenjska Museum's cultural history collections and significantly expanded its interpretative scope.

A new generation of visitors, however, called for a new way of telling the story. To mark the 220th anniversary of Prešeren's birth, a completely redesigned permanent exhibition, *Prešeren – The Poet*, opened in December 2020.

Its creators embraced a contemporary understanding of the museum—not as a place where visitors simply observe objects, but as a space where they experience the poet's life and work through stories, immersive interpretation, and contemporary museum practice.

The exhibition places Prešeren's poetry at its heart. It guides visitors through his literary achievements, his personal world, the era in which he lived, and the enduring influence of his work. Led by Gašper Peternel and his team, the exhibition received the Valvasor Award for Outstanding Achievement in recognition of its exceptional museum interpretation.

Today, Prešeren House is a place where history, literature, and innovative museum storytelling come together to offer visitors a rich and engaging encounter with one of Slovenia's greatest cultural figures.

Gallery of Prešeren Award Laureates – A Home of Outstanding Slovenian Art

The Gallery of Prešeren Award Laureates in Kranj is a unique museum institution within Slovenia. It is dedicated to artists who have received either the Prešeren Award or the Prešeren Fund Award—the



Galerija Prešernovih nagrajencev je hram vrhunske slovenske likovne umetnosti. Foto: Katja Bidovec
/ The Gallery of Prešeren Award Laureates is a temple of outstanding Slovenian visual art. Photo: Katja Bidovec

Njeno poslanstvo ni le zbiranje in hranjenje umetniških del, temveč predvsem njihovo predstavljanje javnosti ter ohranjanje spomina na ustvarjalce, ki so pomembno zaznamovali slovensko umetnost. Galerija tako obiskovalcem ponuja vpogled v najvišje dosežke slovenskega likovnega ustvarjanja, hkrati pa spodbuja razmislek o pomenu umetnosti v sodobni družbi.

Prešernove nagrade se podeljujejo od leta 1947, zato galerijska zbirka zajema ustvarjalce druge polovice 20. stoletja in sodobnosti, med njimi pa tudi umetnike, ki so ustvarjali že pred drugo svetovno vojno, nagrade pa prejeli pozneje.

Galerija že več kot četrto stoletje sistematično pripravlja razstave nagrajencev, dopolnjuje svojo stalno zbirko in nadaljuje tradicijo, ki jo je v Gorenjskem muzeju začela umetnostna zgodovinar-

country's highest national honours for lifetime achievement and exceptional accomplishments in the arts.

The gallery's mission extends beyond collecting and preserving works of art. Equally important is presenting them to the public and safeguarding the legacy of artists who have made a lasting contribution to Slovenian cul-

ture. Through its exhibitions and collections, the gallery offers visitors an insight into the finest achievements of Slovenian visual art while encouraging reflection on the role and significance of art in contemporary society.

The Prešeren Awards have been presented since 1947. As a result, the gallery's collection encompasses artists from the second half of the twentieth century to the present day, including creators whose careers began before the Second World War but whose achievements were recognised in later years.

For more than a quarter of a century, the gallery has systematically organised exhibitions of award recipients, expanded its permanent collection, and continued the tradition established at the Gorenjska Museum by the art historian Beba Jenčič. During this period, she has organised

ka Beba Jenčič. V tem času je pripravila že 128 razstav, predstavila 74 umetnikov ter v stalni zbirki zbrala približno 1.379 del 107 nagrajenih avtorjev.

V zadnjih letih je svoje poslanstvo še razširila. Poleg likovne umetnosti predstavlja tudi ustvarjalce z drugih umetniških področij, s čimer obiskovalcem ponuja širši pogled na sodobno slovensko kulturno ustvarjalnost. Pomemben del tega prizadevanja je tudi tradicionalni *Shod muz na kranjskem Parnasi*, ki ga Gorenjski muzej pripravlja ob slovenskem kulturnem prazniku in z njim povezuje različne umetniške zvrsti ter njihove najvidnejše ustvarjalce.

Galerija Prešernovih nagrajencev tako ni le razstavni prostor, temveč živahno središče srečevanja umetnosti, ustvarjalcev in obiskovalcev. S svojim delovanjem pomembno prispeva k ohranjanju, predstavljanju in vrednotenju vrhunskih dosežkov slovenske kulture.

Mestna hiša – spomenik renesančne dediščine

Mestna hiša v Kranju je eden najpomembnejših arhitekturnih spomenikov renesančne stavbne dediščine na Slovenskem. Njena današnja podoba je nastala z združitvijo dveh starejših stavb, ki skupaj pripovedujeta zgodbo o razvoju mesta in njegovem gospodarskem pomenu skozi stoletja.

Najstarejši del stavbe, kjer je danes Stebriščna dvorana, je prvič omenjen že v prvi polovici 16. stoletja. Takrat je služil shranjevanju dragocenega sejemskega blaga, ki je v Kranj prihajalo iz oddaljenih krajev. Osrednji del z glavnim vhomom pa predstavlja enega najlepših primerov renesančne meščanske arhi-

128 exhibitions, presented the work of 74 artists, and assembled a permanent collection comprising approximately 1,379 works by 107 award-winning artists.

In recent years, the gallery has broadened its mission even further. In addition to visual arts, it now presents distinguished creators from other artistic disciplines, offering visitors a wider perspective on contemporary Slovenian cultural production. An important part of this endeavour is the traditional *Gathering of the Muses on Kranj's Parnassus*, organised annually by the Gorenjska Museum on Slovenia's Cultural Holiday. The event brings together outstanding artists from a variety of creative fields in a celebration of Slovenian artistic excellence.

Today, the Gallery of Prešeren Award Laureates is far more than an exhibition space. It is a vibrant meeting place for art, artists, and audiences, making a significant contribution to the preservation, presentation, and appreciation of the highest achievements of Slovenian culture.

The Town Hall – A Renaissance Architectural Landmark

The Town Hall of Kranj is one of the finest examples of Renaissance civic architecture in Slovenia. Its present form is the result of the merging of two older buildings, which together tell the story of the town's development and its economic importance over the centuries.

The oldest part of the complex, now home to the Column Hall, was first mentioned in historical records in the first half of the sixteenth century. At the time, it served as a secure storage place for valuable goods traded at Kranj's fairs, which attracted merchants from distant regions.



*Mestna hiša na Glavnem trgu v Kranju. Foto: Katja Bidovec
/ The Town Hall on Glavni trg (Main Square), Kranj.
Photo: Katja Bidovec*

tekture v Sloveniji in je nastal v začetku 17. stoletja.

Posebno vrednost stavbi dajejo številni ohranjeni arhitekturni elementi. Obiskovalce navdušijo dekorativni mrežasti oboki v pritličju in prvem nadstropju, bogato izdelana intarzirana vrata z letnico 1638 ter lesen kasetiran strop, ki pričajo o mojstrstvu renesančnih stavbenikov in obrtnikov.

Mestna hiša pa skriva tudi veliko starejše zgodbe. Med raziskavami leta 1965 so v vhodni veži odkrili staroslovanske grobove in ostanke ognjišča iz 9. in 10. stoletja. Arheološke najdbe so ohranjene in situ, zato lahko obiskovalci stopijo v neposreden stik z najstarejšimi plastmi zgodovine mesta.

Danes Mestna hiša združuje bogato arhitekturno dediščino z razstavno dejavnostjo Gorenjskega muzeja. Na ogled so tri stalne razstave: *Železna nit*, ki predstavlja bogato arheološko dediščino Kranja, *Ljud-*

The central section of the building, with its imposing main entrance, dates from the early seventeenth century and is regarded as one of the finest examples of Renaissance urban architecture in Slovenia.

The building's architectural significance is reflected in its remarkably well-preserved historic features. Visitors are particularly impressed by the elegant

ribbed vaults on the ground and first floors, the finely crafted inlaid wooden door dated 1638, and the beautifully preserved coffered wooden ceiling—masterpieces that testify to the exceptional craftsmanship of Renaissance builders and artisans.

The Town Hall also preserves traces of a much earlier past. During archaeological investigations in 1965, early Slavic graves and the remains of a hearth dating from the ninth and tenth centuries were discovered beneath the entrance hall. These archaeological remains have been preserved in situ, allowing visitors to experience some of the oldest surviving layers of Kranj's history.

Today, the Town Hall combines its remarkable architectural heritage with the exhibition programme of the Gorenjska Museum. It houses three permanent exhibitions: *The Iron Thread*, presenting the rich archaeological heritage

ska umetnost na Gorenjskem, posvečena etnološki dediščini regije, ter *Dolinarjeva galerija*, v kateri so predstavljena dela enega najpomembnejših slovenskih kiparjev 20. stoletja, Lojzeta Dolinarja.

Pritlična galerija je namenjena občasnim razstavam, ki muzej povezujejo s sodobnim umetniškim in kulturnim ustvarjanjem.

Skupno poslanstvo muzejev in filatelije

Gorenjski muzej svoje poslanstvo urešničuje v tesnem sodelovanju s številnimi ustanovami, društvi in posamezniki, ki jim je skupna skrb za ohranjanje

of Kranj; *Folk Art in Gorenjska*, dedicated to the region's ethnological heritage; and *The Dolinar Gallery*, featuring works by Lojze Dolinar, one of Slovenia's most distinguished twentieth-century sculptors.

The ground-floor gallery is reserved for temporary exhibitions, creating a dynamic space where the museum connects its historical collections with contemporary artistic and cultural production.

A Shared Mission of Museums and Philately

The Gorenjska Museum fulfils its mission through close collaboration with numerous institutions, associations, and individuals united by a shared commitment

kulturne dediščine. Med pomembnimi partnerji je tudi Filatelistična zveza Slovenije, s katero se bienalno srečujemo ob tradicionalnih filatelističnih razstavah.

Poštna znamka je mnogo več kot le sredstvo za pošiljanje pisem. Je drobna pričevalka svojega časa, ki na nekaj kvadratnih centimetrih ohranja spomin na pomembne osebnosti, zgodovinske dogodke, naravno in kulturno dediščino ter dosežke človeške ustvarjalnosti. Filatelistične zbirke zato niso le zbirateljska strast, temveč tudi dragocen zgodovinski in kulturni vir.

Gostovanje filatelistične razstave *DvanajstoOkno 2026* v prostorih Gorenjskega muzeja zato ni zgolj naključje, temveč naravno srečanje dveh svetov, ki vsak na svoj način skrbita za ohranjanje spomina.

Jelena Justin,
muzejska svetovalka,
vodja odnosov z javnostmi
Gorenjski muzej



to preserving cultural heritage. Among its valued partners is the Philatelic Association of Slovenia, with whom the museum collaborates every two years in organising traditional philatelic exhibitions.

A postage stamp is far more than a means of sending a letter. Within just a few square centimetres, it captures the spirit of its time, preserving the memory of remarkable individuals, historical events, natural and cultural heritage, and the achievements of human creativity. Philatelic collections are therefore much more than the pursuit of collectors—they are valuable historical and cultural resources.

The hosting of the philatelic exhibition *DvanajstoOkno 2026* (*The Twelfth Window 2026*) at the Gorenjska Museum is therefore no coincidence. Rather, it represents a natural meeting of two worlds that, each in its own way, are dedicated to preserving memory and passing cultural heritage on to future generations.

Jelena Justin,
Museum Advisor,
Head of Public Relations
Gorenjska Museum

Translated by Jelena Justin



Obiskovalci in razstavljalci iz Slovenije, Hrvaške, Nemčije in Italije ob ogledu razstave *EnajstoOkno Kranj 2024* v Stebriščni dvorani Gorenjskega muzeja. Foto: Alojz Tomc
/ Visitors and exhibitors from Slovenia, Croatia, Germany and Italy viewing the *EnajstoOkno Kranj 2024* exhibition in the Column Hall of the Gorenjska Museum. Photo: Alojz Tomc



Priložnostna razglednična dopisnica / Commemorative View Card



3 183 848 410 262 641

Pošiljatelj

Ime in priimek: _____

Ulica: _____

Poštna št.: | | | | |

Kraj: _____

Dopisnica



Naslovnik



Pošta Slovenije je na filatelistično razstavo DvanajstoOkno Kranj 2026 opozorila s pošto celino – razglednično dopisnico in žigom prvega dne, ki ju je oblikoval Marko Prah.

/ In order to attract attention to the DvanajstoOkno Kranj 2026 exhibition Post of Slovenia has issued a postal stationery: a commemorative view card and a related first day commemorative cancellation. Both of them have been designed by Marko Prah.

Priložnostni poštni žig razstave / Special Cancellation of the Exhibition

ODPRTJE
FILATELISTIČNE
RAZSTAVE
DVANAJSTOOKNO
KRAJ 2026
3. 9. 2026
4101 KRANJ

Priložnostni poštni žig ob odprtju razstave DvanajstoOkno Kranj 2026, ki ga je oblikoval Marko Prah, je na voljo na pošti 4101 Kranj.

/ The commemorative cancellation for the opening of the exhibition DvanajstoOkno Kranj 2026, designed by Marko Prah, is available at the post office 4101 Kranj.

Specializirana bienalna filatelistična razstava eksponatov ožjih tem z mednarodno udeležbo **DvanajstoOkno Kranj 2026** je odprla svoja okna virtualno.

Obiščite jo na spletnem naslovu: <https://fzs.si/dvanajstookno2026/> ali odčijajte QR kodo spodaj.



/ The specialized biennial narrow-theme philatelic exhibition with international participation DvanajstoOkno Kranj 2026 has opened its windows virtually.

Visit it at: <https://fzs.si/dvanajstookno2026/> or read the QR code above.

Katalog: / Catalogue: **DvanajstoOkno Kranj 2026**

Izdajatelj: / Edited by:	Filatelistična zveza Slovenije
Zanjo: / Represented by:	Bojan Bračič
Uredniški odbor: / Editorial Board:	Igor Pirc, Alojz Tomc
Nepodpisani prevodi: / Unsigned translations:	Peter Suhadolc
Kolegialni pregled: / Peer review:	Veni Ferant, Veselko Guštin, Boštjan Petauer, Igor Pirc, Peter Suhadolc, Alojz Tomc
Obikovanje: / Designed by:	Alojz Tomc
Tisk: / Printed by:	ARTisk - Rožman Aleksander s.p., Dobova
Naklada: / Printed:	50 izvodov / 50 copies
Leto: / Year:	2026

Katalog je na voljo tudi na naslednji povezavi: www.fzs.si
/ The catalogue is also available at the following link: www.fzs.si



Slovenske poštne znamke tudi na spletu



Obiščite Deželo znamk na **www.dezelaznamk.si**, kjer lahko kupite slovenske poštne znamke in filatelistične izdelke.

 **Pošta Slovenije**
Zanesljivo z vami!